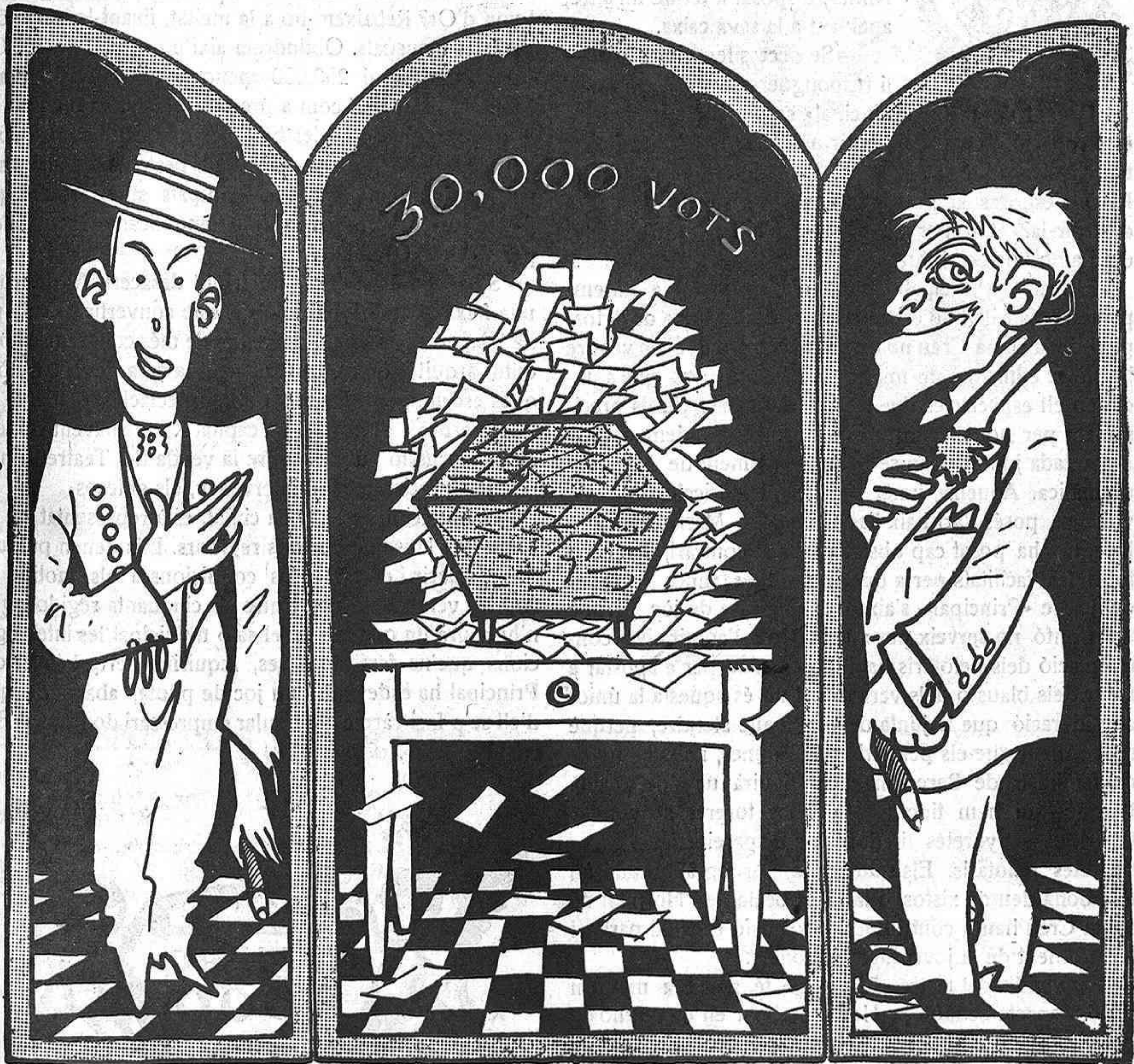

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Núm. 1994 ————— Any XXXIX
BARCELONA 16 DE MARÇ DE 1917

PERIÓDIC HUMORÍSTIC IL·LUSTRAT
10 cèntims ————— Atrassats: 20

LES ELECCIONS A ESPANYA

Els veritables triomfadors.

UN FET VANDÀLIC

QUANT se necessita per a fer una cosa així?—preguntava un nord-americà davant de l'amfiteatre de Nimes, disposat a fer-ne un altre, apel·lant a la seva caixa.

—Se necessiten vint segles—li respongueren.

Davant del teatre «Principal» se podia fer la mateixa interrogació. Per a aconseguir una fatxada tan armònica, tan clàssica, ¿què es necessita? Dos segles—respondrien. Però aleshores se podria tornar a interrogar: «¿I per a destruir-la?» Oh, per a destruir-la n'hi ha prou amb un dia i amb una escriptura de compra-venda!

El teatre «Principal» acaba d'ésser venut a un empresari madrileny d'espectacles bascs. La Junta de l'Hospital de la Santa Creu no ha tingut cap escrúpol en vendre l'històric edifici en un mil·lió de pessetes per a que's facin en ell espectacles que no estaràn caracteritzats precisament per aquella extremada puresa que demanava la esmentada junta, quan se tractava solament de literatura dramàtica. Aqueixa junta puritana i clericalíssima, que volia se posés l'art baix l'advocació de Maria Immaculada, no ha posat cap obstacle, ans al contrari, ha ofert totes les facilitats per a que damunt les runes sagrades del teatre «Principal» s'aixequés una casa de jòc, perquè un frontó no serveix per a l'esbarjo i l'admirativa contemplació dels pelotaris habilidosos, sinó per a apostar a favor dels blaus o dels vermells. I no és aquesta la única consideració que la junta devota degué atendre, perquè se ve dient que els pelotaris seràn dones, i així la tradició feminista de Barcelona aconseguirà un nou matíç. Perquè aquí hem tingut senyoretas toreres, senyoretas billaristes, senyoretas tiradores i ara apareixeràn les senyoretas pelotaris. Els setmanaris pornogràfics tindran una bona deu de xistos, i la junta beata de l'Hospital de Santa Creu haurà contribuït a l'expansió del mal parlar i a l'ardiment de la joventut barcelonina.

La venda del teatre «Principal» té, a més a més, un curiós aspecte econòmic. Han donat per ell un mil·lió de pessetes... Suposem, com ho fa l'Alexandre Soler, qui ha estat el primer a *La Lucha* en protestar de la venda indecorosa, que aquesta quantitat se capitalitza al 4 per 100, renda corrent, obtenint 40,000 pessetes anyals. L'arrendament del teatre ¿no donava aquesta quantitat? La donava, afirmen. Així ¿per què la junta de l'Hospital des-

timà una proposició que se li va fer per a reedificar el teatre, construint, com és costum a tot arreu—i últimament s'ha fet en el magnífic teatre «Victoria» de València,—pisos en la fatxada, lo que hauria multiplicat enormement la renda de l'edifici? El constructor no demanava més que l'explotació del teatre durant deu anys.

Però hi ha més, i és lo incompreensible. El mil·lió de pessetes donarà, al 4 per 100, 40.000 pessetes anyals, Bé, però actualment, quina renda dona el Lyon d'Or? Ho ignorem, però comparant lloguers semblants és de creure que'l del Lyon d'Or no baixarà de 5.000 pessetes al mes, és a dir, la renda al 4 per 100 de 1.500.000 pessetes, la meitat més de lo que la junta ha admés per la totalitat del edifici. Que hem tirat massa alt el lloguer del Lyon d'Or? Rebaixem-ho a la meitat, fixant-lo en 2.500 pessetes mensuals. Obtindrem així un capital de 750.000 pessetes, o sigui 250.000 menos que les fixades per la Junta de l'Hospital com a preu del teatre. I no comptem lo que puguin donar les botigues que ocupen els baixos del teatre, ni els salons—si és que perteneixen al Principal, que'ns sembla que sí—ocupats anteriorment per l'«Ateneu», després per l'«Unió Republicana» i actualment per l'«Unió Gremial».

S'ha comés, doncs, un triple desacert. A) destruint una fatxada tradicional i noble, que convertia al vell pla de les comedies en un dels llocs de més coherència i pol·critut arquitectònica. B) Profanant la casa de les històriques escenes, aprofitant-la per a espectacles plebeus. C) Fent perdre a l'Hospital un capital X, que havent començat la discussió pública sobre la venda del Teatre Principal, justipreciaràn, si hi intervenen, els entesos.

El Municipi, és a dir, la ciutat, està representat en la Junta de l'Hospital per dos regidors. Ells deuen puntualitzar, aclarir i enraonar les condicions i els motius de aquesta venda dolorosa. Entre els cinquanta regidors ¿no n'hi haurà un que faci en el saló municipal les interrogacions que'ns fem nosaltres, inquirint perquè l'afer del Principal ha esdevingut un joc de pilota, abans de que d'ell se'n faci càrrec el popular empresari don Lucià Berriatua?

PARADOX

Lo del "Principal"

En el nostre estimat confrare *La Lucha*, l'intel·ligent home d'arts, Alexandre Soler—una de les nostres admiracions dilectes—ha escrit un article, llamentant-se de que el teatre «Principal» hagi sigut venut a una Empresa de frontons per a que hi juguin senyoretas *pelotaris*.

Es queixa també En Soler de que aquest fet hagi passat sense la protesta i el clam de ningú.

Ens adherim a l'article del nostre amic que, com és artista, és un home entre català i europeu i protestem de que la Junta de l'Hospital de la Santa Creu hagi comès tan pintorescament, semblant barrabassada. Però ens cal advertir a l'amic Soler i a tots els nostres llegidors que precisament nosaltres estem lluny de merèixer els seus renys. A son degut temps, convocant a la plana major de la crítica teatral barcelonina, intentàrem oposar-nos, en nom de Barcelona, a tot projecte que desdigués de la historia gloriosa del teatre de la Santa Creu, com pot comprovar-se en el número 1941 (10 de març de 1916) de L'ESQUELLA.

Consti, doncs, tot felicitant a l'Alexandre Soler per la seva actitud.

Del Jardí dels humoristes

L'INFANT QUE PARLA

Gracies a un permís de quinze dies, En Pau Dupont, després de haver fet molts mesos de trinxeres, pogué anar-se'n a casa seva a abraçar a la seva dona i a fer un petó al seu fill, que encara no coneixia.

La noticia de la seva paternitat l'havia tinguda en el campament del Somma, entre dues batalles en les quals el nostre hèroi s'havia portat com lo que era; i al arribar la calma, el coronel del seu regiment, no pogué menys de recompensar-lo autoritzant-li la marxa.

Arribà, com diem, En Pau Dupont a casa seva. La seva dona li obrí la porta, s'abraçaren, i tot seguit se precipitaren ambós a l'arcova per a contemplar al tendre infant.

—Guaita'l, Paul... Es el teu fill!...
El *pelut* no hi veia de content.

—Has vist el Teatre Català quin mode de ressucitar.
—No és estrany, acompanyat de *Jesus!*...

La criatura remugava: güél... güél... com remuguen totes les criatures de pocs mesos.

—Veus? Ara parla.

—Vols dir?

—Tu pot-ser no l'entens; però jo sí. Ja es fa entendre de tot. Ara demana el biberón; ja veuràs com callarà...

Efectivament, el noi callà. Tenia lo que volia.

I durant tot el dia, a cada moment, la mare anava trauint tots el gemes, tots els crits inarticulats que engegava l'infant, apegut de pernes enlaire en el breçol. «Mira, ara diu això», «Mira, ara demana allò»...

En Pau Dupont escoltava meravellat, encara que amb un xic d'escepticisme, les enginyoses explicacions de la seva muller. De vegades discutien sobre la possibilitat de haver interpretat de bona o de mala manera tal o tal altre crit; però, sempre, la mare es feia valer la seva autoritat assegurant que el seu fill parlava i que ella l'entenia perfectament. I ell, el marit, encantat, acabava sempre per fer un petó a la seva dona i donar-li la raó.

Quatre dies passaren aixís. El bon soldat s'havia anat

OBSEQUI DELICAT

—Un bastó de banya regales al teu marit?...
No's diu pas Josep...
—No; però és com si se'n digués,

habituant a les velles costums de la llar. Un vespre, en acabant de sopar, va fer, com en altre temps, la *manilla* amb dos veïns; i després, un cop ficat al llit, llegia el diari tot fumant la seva pipa i interessant-se pels darrers telegrams de la guerra.

La seva dona, apeguda al seu costat; desvetllada, tenia els ulls fits al sostre.

De prompte la criatura es posà a remugar desafortadament.

En Dupont, tot llegint el diari, digué:

—Què deu tenir, el noi?

Ella no contestà.

—No dius que l'entens de tot? Doncs bé deus sapiguer lo que vol?

—Sí, que ho sé... Demana una cosa...

—Què?

—Demana... un germanet petit.

GILLY

Número

2000

A CAU D'ORELLA

Post-electoral

¿Perquè s'haurà mostrat tan crudel el cos electoral amb el senyor Casas-Carbó? No li han valgut ni manifestos, ni musiques, ni anunci. El regne del senyor Casas-Carbó, com el del Crist, no és d'aquest món. Una mica més i el coronen d'espines i li posen una capa escarlata i una canya a les mans i un lleter al front que digués: «Casas Carborum, rex candidatorum».

Nosaltres atribuïm la seva derrota a una manca de lògica. Ell és francòfil i la seva candidatura era una candidatura sintètica, a l'alemanya, i si es vol, una candidatura feta amb paperetes. Una mica de nacionalisme, una altra de lliberalisme, una altra de cristianisme, i sorgirà En Casas Carbó. Una cosa aixís, tan germànica, naturalment, no ha fet forat en una ciutat tan francòfila com Barcelona.

Ademés, en la seva propaganda va procedir també sense lògica, En Casas Carbó. Per tot Sans no va deixar cantonada sense cartell, ni arbre sense candidatura. Mai havia presenciat Sans semblant propaganda. Ni en temps d'En Queraltó. Però quan tot el barri estigué ple de candidatures del senyor Casas Carbó, la gent va caure en una cosa: que Sans no votava!

Ja vàrem dir la setmana passada que'ls procediments del senyor Casas Carbó tenien un admirable regust ianqui, que era digne de sortir diputat provincial per Xicago. Si a Sans usà el truc del paper, a Badalona empleà el de la musica. En Chil estava admirat. En Casas Carbó era l'Hernán Cortés de la propaganda.

I lloga una cobla a Badalona i l'engega pels carrers portant al davant un lleter amb la seva candidatura, i la gent anava al darrera. Però, ail que tot allò no era més que musical Arribà el moment de l'escrutini i el nostre admirable i admirat amic obtingué nou vots, nou, en tot Badalona.

Els xafarders han procurat esbrinar la filiació d'aquests electors abnegats i clarividents, arribant, després de minucioses investigacions, a la conclusió de que'ls nou vots poden distribuir-se així:

8 vots dels músics de la cobla.

1 » d'En Pompeu Fabra.

¿Com podia En Pompeu Fabra, germà ortogràfic d'En Casas Carbó, company de *L'Avenç*, vell i cordial amic, abandonar-lo en aquella diada de tribulacions? En Pompeu Fabra no dubtà, i heroicament, en nom de la i llatina i de la cedilla, votà.

Les paradoxes barcelonines

La matinada del dilluns, magnífic sota la lluna, com un trovador que anés cantant epigrames en prosa, trobàrem a Jaume Brossa. El rellotge de l'Universitat tocava com un rellotge de vila abandonada:

—El Bloc derrotat, la Lliga triomfant, en tota Espanya gairebé ni un candidat republicà ha sortit. Es espantós—li diguérem.

En Brossa, malinçònic, se deturà, assombrat de que semblants coses poguessin ocórrer en aquella nit tan dolça. A l'últim troba la frase:

SALVA-VIDES NEUTRAL

—Patról... Patról... Cuiteu que arriba un submarí!

—Està bé; arría la bandera nord-americana.

—Tot lo d'aquí està subjecte a una contradicció. La ciutat revolucionària el·legeix a uns conservadors. Paradoxa, però és que no ho és tot de paradoxa en aquesta Barcelona? Mireu: aquest és el carrer d'Aribau, aquell el de Muntaner, aquell el de Balmes. Doncs tota l'exaltació eròtica està concentrada aquí. L'Aribau era un bon home, el primer dels nostres poetes cívics; En Muntaner, el cronista dels austers imperialismes almogàvers; En Balmes, el filòsof cast i castíç. I aquesta trinitat heroica i cívica, recull tots el idil·lis!

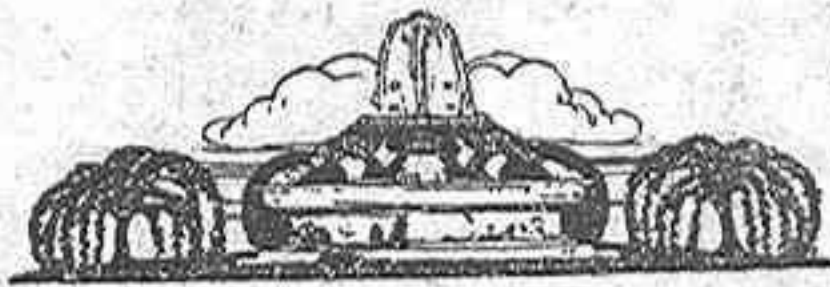
En Brossa va riure. En Brossa, en dies de derrota electoral o de pessimisme és el millor dels reconstituents. És el somni d'una nit d'estiu, caminant.

Tots hi tornen

Ha tornat En Guimerà, En Borrás, En Jesús. Ha tornat el senyor Puig d'Asprer. Han tornat a la Diputació tots els regionalistes que sortíren. Ha tornat fins l'Andreu Nin, d'Egipte.

Per a que res faltés, en els anuncis dels diaris i lluminosos hem vist el nom de la més literària de les nostres cupletistes, la Jesusilla Unamuno.

Quan passa la gent davant dels anuncis, tothom té la mateixa exclamació: La Jesusilla que torna!

Radiograma amorós

Aeroplà del meu cor, navaja que afeita l'aire, oreneta de vellut:

Torna, torna, torna i torna. No sé si an aquestes platges i terres africanes hauràn arribat noves d'inundacions que s'han crosplit camps de blat, vinyes i oliverars. Potser sí, que, segons aon, hagi fet mal l'aigua del cel barrejada amb la porca argila de la terra. No't diré que no, si m'esplicuessin que el Guadalete portava més oli que aigua; m'escriuix pensar en els quinze metres de crescuda del Guadalquivir i en les inundacions de Málaga, Jaén i Sevilla.

An aquí ha plogut de nits i de dia ha ventejat; som a març, estimadíssima oreneta, però un bon març, no serà pas aquest el qui mati la vella vora el foc ni a la jove tampoc. Se tracta d'un març atemperat que'ns fa fruit d'uns dies, suaus com l'oli i que té la oportunitat d'impedir processons inoportunes i no vol que s'encostipi el sant Crist de Llephant.

Torna, ocellet meu, torna. Si vegessis la nostra mar com és blava i plana, les gavines pesquen a son pler ja que peix que treu el morro peix que veuen i copsen. Les vinyes ja treuen tot de brotets com mugrons, sarment amunt sarment avall, això emprò no fa goig més que an el que s'hi acosta; en canvi les mates de pèsols i les faves res enamoren.

Els pins, els garrofers, les alzines, els roures i els xiprers tan verds i sans com sempre.

Les acacies fan com les vinyes, comencen a brotar, però encare estàn pelades, millor per a tu estimada meva;

els mosquits no tindran encara amagatall i com que seràn jovenets podràs copsar-los sense gran fatiga.

Si accedeixes als meus precs faràs bona cacera. Creu que son millors els llogrons que no els conills passats de l'any.

A més, ara la terra és humida; no t'hauràs de trencar el bec per a trobar materials per als pedaços que necessita el niu.

L'abril aquest any s'ha vengut al maig els trenta dies que li pertocuen, i al març les plujes aquelles que cada gota ne val mil. Acabat març entrarem doncs en Primavera.

Vina oreneta de vellut, vina. Que després de cantar les caramelles, mentres fem l'arròç i rostim l'anyell poguem sentir el teu nyiiii... i que les teves ales ens acaroin mentres rubriques en nom de Déu sobre la terra.

A la Casa Gran...

CARA I CREU

Ve't-aquí...

Ve't-aquí que a un periodista dels més antics de Barcelona, per raó de no sé quins serveis *prestados* a no sabem qui se li ha concedit una gran Creu. Una gran Creu honorífica.

L'esmentat periodista barceloní, que no és barceloní, fa informació a l'Ajuntament. Val a dir que és un periodista molt simpàtic, bon amic i bon company de tots els seus confreres.

I ve't-aquí... que a l'Ajuntament a un alt empleat—pot-ser no n'hi ha cap de més alt—se li acut ¿mai dirien què se li acut? doncs se li acut obrir una subscripció entre els empleats municipals per a regalar a l'esmentat periodista... crucificat, les insignies.

I dit i fet: els quefes de secció han anat dient a tots els seus empleats amb certa solemnitat, que no arribava a suavitzar el tò *amistós* de la demanda, que la subscripció restava oberta i que podien apuntar-se per lo que volguessin.

Com és de suposar l'astorament dels empleats ha sigut més gran que si s'haguessin enterat que s'ha baixat el preu de la carn.

¿A sant de què i perquè aquesta subscripció?

¿Si tant voluntaria és perquè no s'ha deixat que'ls amics del periodista l'omplissim sense que els quefes de secció avisessin d'aital propòsit a *tots* els empleats, molts dels quals no tenen el gust de conèixer a l'honorificat periodista.

¿Què tenen que veure els empleats, àdhuc que sien amics del reporter, amb la Creu? ¿No se la pot carregar aquest tot sol?

Aquestes i altres preguntes se fan a Casa la Ciutat els empleats a qui no'ls plau fer de Cirineu i entre els que's hi compten amics ides coneguts del tantes vegades al·ludit periodista.

I no para aquí la cosa. El flamant segon marquès d'Olérdola està enfutismat. An ell també li van donar una Creu i ¿què feren els empleats municipals? An ell també li donaren una Creu i els empleats no li endolci-

ren. Fins alguns tenen por d'apuntar-se per por de les represalies

I ja veuen com, per una Creu, algú trobarà, pot-ser, el seu Calvari.

Ja estem veient el dia que, per a una Cerimonia Municipal, llueixi la Creu el benemèrit periodista. Entrarà radiant al Ajuntament.

—Quina Creu!—dirà l'Alcalde, envejós.

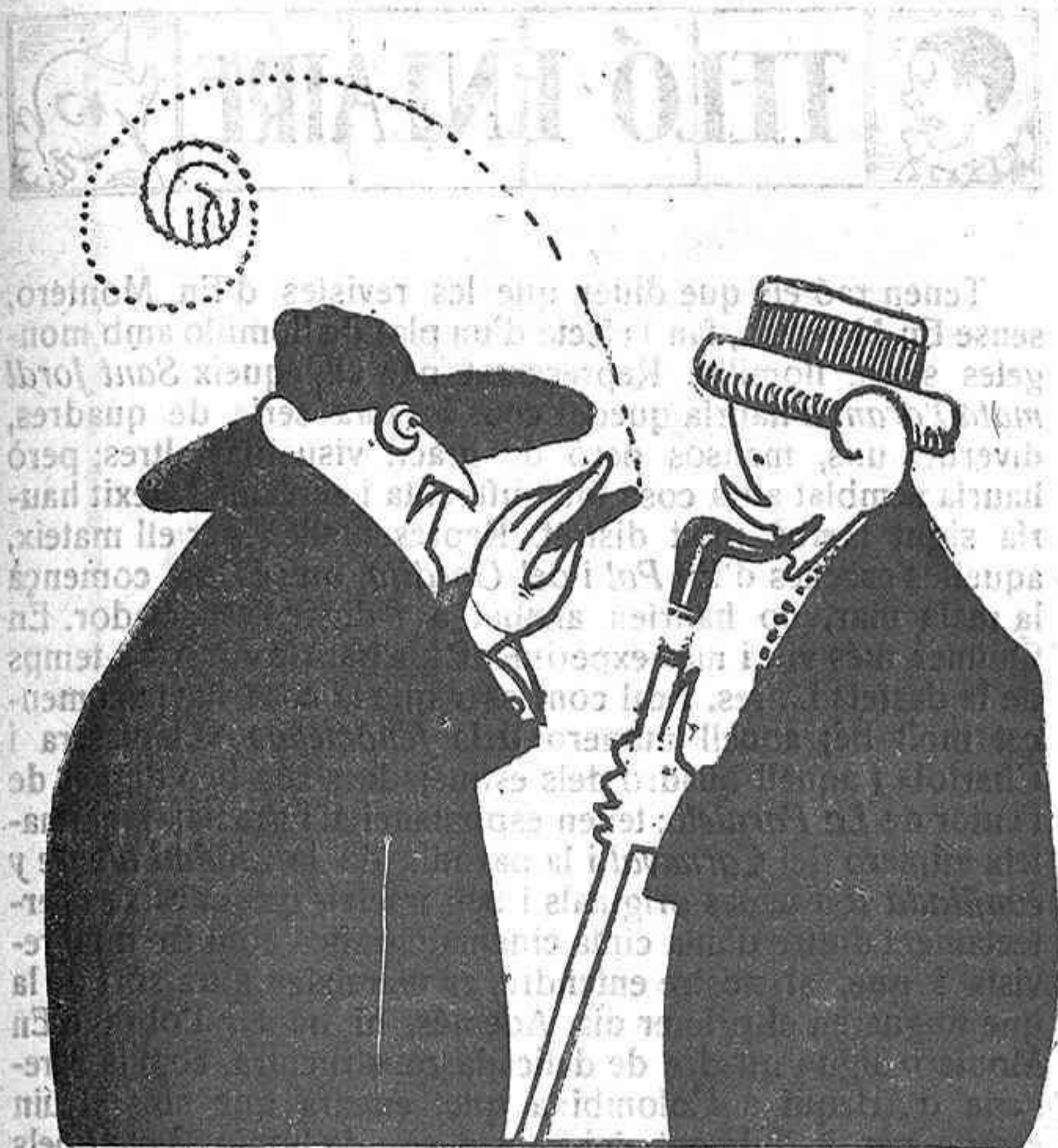
—Que cara! diràn els empleats víctimes.

PRESIDENCIA DE DOL

Van presidint el dol, el marquès d'Olérdola, tot tivat, el senyor Forgas, una altra persona que no interessa, i el senyor marquès de Foronda.

—¿Què significa aquesta presidencia? pregunta un dels que no va al dol. I, amatent, un empleat municipal contesta:

—En Foronda la tracció elèctrica, En Forgas la tracció animal i En Rius la atracció femenina.

—Noi, fumes uns cigarros molt dolents!...
—Me'n f. Però l'estanquera és guapa!...

—Herr Professor, no troba que les angleses són molt lletges tan magres, tan esprimatxades?
—No et facis il·lusions. Tu també, quan te valg conèixer, estaves molt més grassa.

PROSES D'AMOR I PATRIOTISME, per *Pere Ferrés-Costa*.—Es un llibre pòstum d'un voluntari català que donà la seva sang i la seva vida per la França, que és tant com donar-la per la llibertat dels pobles i per la justícia humana. Els seus amics han fet molt santament d'aplegar en un elegant volum les sentides poesies, tot ingenuïtat i passió, d'En Ferrés-Costa, junt amb les fervoroses i valentes cròniques de guerra que havia enviat a la nostra premsa des del front. Es el millor i més noble homenatge que podien fer a la seva memoria.

VERDUN (*Images de Guerre*), per *John Grand Carteret*.—Esplèndida col·lecció de dibuixos i caricatures dedicada exclusivament a glorificar la heròica epopeia de Verdun. Tot lo bò i millor que s'ha publicat en els setmanaris il·lustrats del món referent a la gloriosa defensa d'aquella ciutat invicta, queda remarcat en aqueixes pàgines artístiques plenes d'intenció. I ens plau fer constar que, entre les moltes enginyoses caricatures estrangeres, hi ha inclòs En John Grand-Carteret alguns dibuixos originals dels nostres dibuixants, publicats en *La Campana* i *L'Esquella*.

LA CRISIS MUNDIAL, per *Ernest Bark*.—Passa de follet i no arriba a llibre. Però sembla tot ell dedicat a predicar la bona pau entre els homes, com a bon socialista que és l'autor. Llàstima que, avui, aqueixos excel·lents socialistes, més aviat sembla que tot predicant la pau, facin el joc a l'Alemanya.

INDUSTRIAS MILITARES EN RELACION CON LOS MONOPOLIOS DE CERILLAS Y ENCENDEDORES, per *Felip Cortada*.—Un follet que té per objecte tractar de les indústries de encenedors i mistos, el seu plantejament i les seves reformes en relació amb la indústria militar de municions de guerra, particularment de cartutxeria.

LA REVISTA.—Quaderns de publicació quinzenal. Acaba de sortir el XXXIV, que conté un sumari molt interessant.

LAS TRES MARÍAS.—Una noveleta de Ferràn Mora, que forma en la col·lecció «Los Contemporáneos».

LA REVISTA QUINCENAL.—Havem rebut el número 4 de aquesta important publicació, que conté un text molt variat i escollit.

PROSES, per Jacinto Laporta.—Es el fascicle 201 de la Biblioteca d'autors catalans que's publica amb el títol de «Lectura Popular».

BARCELONA EXPRES.—Contestém a la amable salutació d'aquest elegant setmanari de Literatura, Sports, Teatres, Música i Cine, que ha començat a publicar-se a Barcelona.

FORTITUT.—Tenim davant el número 3 d'aqueixa simpàtica revista que's publica a Mataró. Es avençada, propaga els ideals nacionalistes i difundeix la bona literatura de casa. Una coral felicitació als seus inspiradors i redactors.

SEPT-SCIENCIES

LA CRESCUDA DEL GUADALQUIVIR

Poques coses hi ha al món tan desoladores com el desbordament d'un riu. Per poc o molt caudalós que aquest sigui, si la crescuda és d'aquelles que no tenen aturador, que a Espanya, el país dels ministres hidràulics, quasi mai ne tenen, l'aigua, aqueixa benèfica aigua que a voltes fa més desgracies que el vi, aqueix bé-de-déu que el Cel ens envia ho arrebaça tot, ho trinxia tot, s'ho emporta tot.

I sinó fixeu-vos en els detalls que aqueixos dies ens han vingut de Andalusia. Parlen els telegrams. I un telegrama arribat de Sevilla diu:

«Continúa violentísimo el temporal.»

«El Guadalquivir lleva trece metros sobre el nivel ordinario.»

«No se recuerda una inundación semejante.»

«Las cosechas se consideran completamente perdidas.»

«El agua que baja impetuosamente lo destroza todo.»

«Se han derrumbado dos puentes y algunas casas.»

«Varios pueblos se hallan incomunicados.»

«No circula ningún tren.»

«Han dejado de funcionar el telégrafo y el teléfono.»

«Dos trabajadores han sido arrastrados por las aguas.»

«Se ahogaron centenares de cabezas de ganado.»

«La crisis obrera se agrava por momentos.»

Fins aquí les notícies no podien ésser més desconsoladores. Però es veu que sempre hi ha un pitjor. I el pitjor és lo que's llogia més avall; una veritable catàstrofe nacional:

«Sevilla 10, a la 1 de la madrugada.»

«La inundación ha llegado al barrio de Triana. Cuatro palmos de agua rodea la casa de Belmonte. Al salir de su domicilio, muchos fotógrafos enfocaron al popular diestro, que no sabe aun si podrá llegar a tiempo a la corrida de Barcelona.»

Després de tants horrors, no'ns faltava sinó aquest per a acabar de omplir la mesura: la inseguretad de si el diestro arribaria a temps a la corrida. Realment el cas era desesperador per a els bons espanyols. L'unic que no devia estar desesperat seria ell; perquè si el van retratar, com diuen, i com veurem, si Déu ho vol, al «Mundo Gráfico», és que primerament es devia posar tranquil...

XARAU

Tenen raó els que diuen que les revistes d'En Montero, sense En Montero, fan l'efecte d'un plat de lloimillo amb mongetes sense lloimillo. Representat per ell, aqueix *Sant Jordi mata l'aranya* hauria quedat com és, una serie de quadres, divertits uns, mansos però de gràcil visualitat altres; però hauria semblat altra cosa tota diferent i el resultat=èxit hauria sigut també molt distint. Representades per ell mateix, aquelles escenes d'En Pol i del *Gordito*, que és on comença la mala mar, no haurien arribat a fadigar l'espectador. En Quimet, més viu i més experimentat, s'hauria adonat a temps de la desfeta i... res. I cal confessar que la cosa havia començat molt bé; aquell número dels *fenòmenos* «Llapissera i Charlot» i aquell quadro dels estiuejadors són ben dignes de l'autor de *La Paralela*; tenen espontaneitat i gracia; i el mateix número del *Carnaval* i la parodia de la *Ciudad alegre y confitada* són temes originals i ben tractats que encaixen perfectament dintre d'una cinta cinematogràfica com és una revista i que, al nostre entendre, es mereixien altra sort de la que tingueren el primer dia. Ademés, hi ha en l'obra d'En Montero algun quadre de delicada estructura, com la *Serenada d'Arlequí a Colombina* que, encara que sols siguin escrits per a llument del music, són de bonic efecte i pels quals es mereixia quelcom més misericordiós que l'eloqüent silenci dels uns i la remor de freginat de peix dels altres.

Al cap de dos dies, segons diuen, els dos actes de *Sant Jordi mata l'aranya* foren refundits en un. No li hem vist la cara nova, però creiem que amb l'estisorada haurà guanyat l'obra un cent per cent.

La musiqueta, sense oferir cap novetat ni contenir cap fragment d'aquells que aconseguen la gloria dels pianos de maneta, s'escolta amb gust, i això ja és suficient per a acompanyar espectacles del gènere d'aqueixa revista.

La presentació, esplèndida, tal com ens tenen acostumats a can *Chil*.

I dient que al «Romea» han estrenat amb el títol de *Flor deshojada*, una obra de *ambiente licencioso*, que firma un tal Díaz del Pulgar, i que no va agradar ni pel seu argument de pel·lícula, ni per la manera inexperta d'estar dialogada; i fent constar que el *Jesús que torna* al «Novedades» continúa donant diners, alternant-se les seves glorioses representacions amb obres triades de teatre català, com *Don Gonzalo*, que els germans Borrás interpreten admirablement; i excusant-nos de no arribar a temps per a parlar del sàinet *A càl Antiquari*, d'En Rusiñol que degué estrenar-se ahir, fem punt final i ens despedim fins a la pròxima setmana.

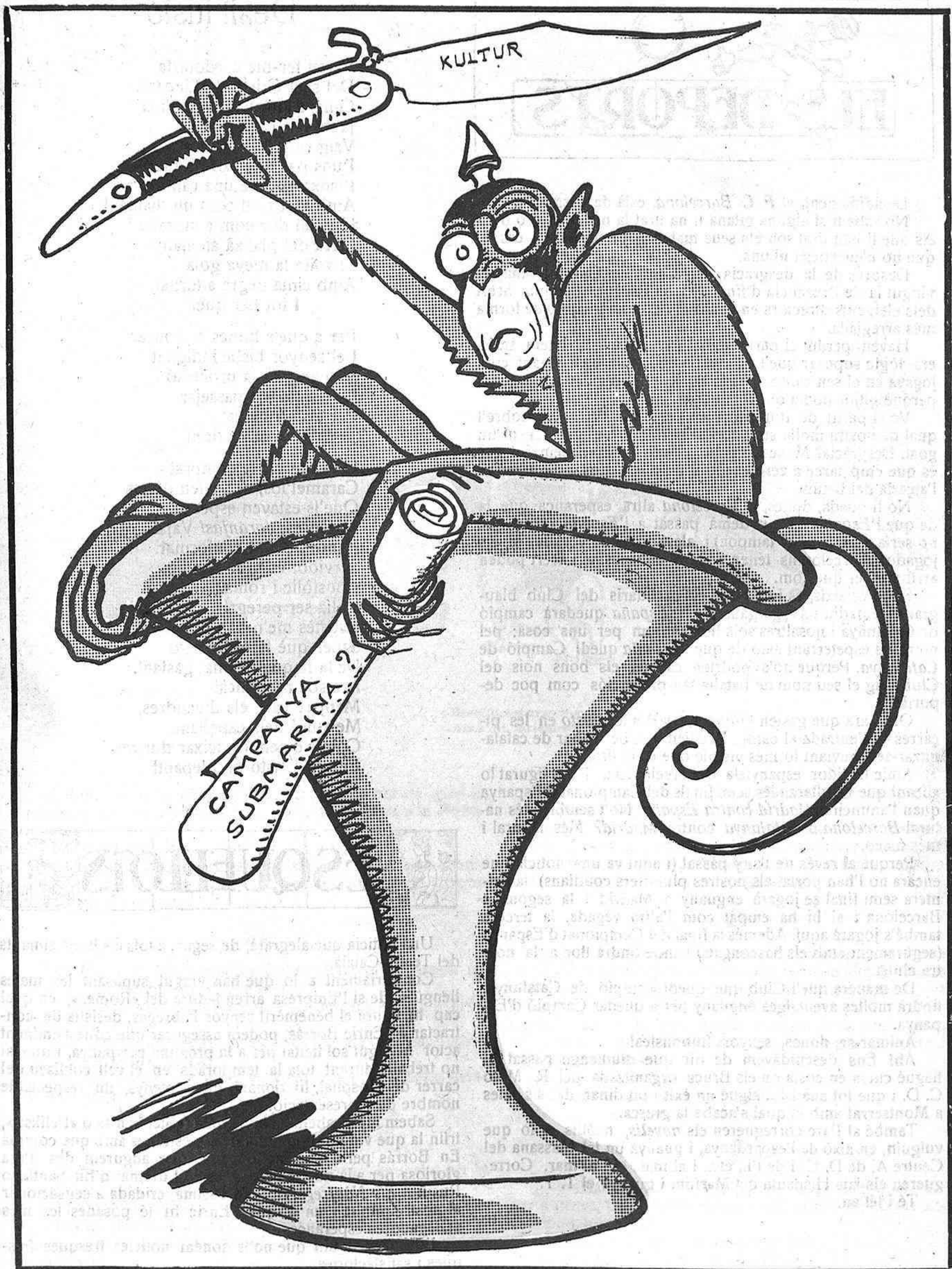
L. L. L.

Notes al peu:

—Al «Victoria» han acabat la temporada de *vaudeville*, després del brillant benefici de la senyora Faura, que obtingué un formidable èxit amb *Els allotjats* i *L'alegria que passa*; havent reobert les portes amb una companyia de sàrcuela dirigida pel mestre Serrano, en tant preparen *L'auca del senyor Esteve*.

—La setmana entrant, segons diuen, s'estrenarà al «Tívoli» el sàinet líric d'En Rusiñol *El Fielato* (abans *El punxasarries*) amb unes quantes solfes del mestre Esquerrá.

—En el teatre gracienc «Colisseu Pompeia» s'hi donarà el dia 24, la primera representació de *La Fosca*, drama en tres actes d'En Florenci Cornet, pel qual el mestre Balcells ha escrit una delicada composició musical. L'execució de la obra anirà a càrrec de la companyia Santacana.

COSÈS TRADICIONALS

Per Sant Josep, matons.

Decididament, el *F. C. Barcelona*, està de desgracia.

No sabem si alguna gitana li ha tirat la maledicció o bé si els que li han tirat són els seus mateixos directors, el cas és que no n'encepega ni una.

Després de la desgracia del assumpte Garchitorena, ha vingut la de l'ausència d'En Torralba i després el poc acert dels elements directors en combinar el primer equip de forma més arreglada.

Havent perdut el partit amb l'*Espanya* a la primera serie, era lògic suposar que'l guanyaria en la segona jogant com jogava en el seu camp. Doncs no senyors, empetats i gracies, perquè pitjor podia quedar la cosa.

Vé el partit de diumenge passat amb l'*Español* sobre'l qual demostra molta superioritat però no sapigué fer ni un goal. Desgracia? Manca d'entusiasme? No ho sabem, el cas és que empataren a zero és a dir que tots dos estigueren a l'alçaria del betúm.

No li queda, doncs, al *Barcelona* altra esperança que la de que l'*Español* guanyi demà passat a l'*Espanya* (cosa que no seria gens estrany tampoc) i aleshores, tal vegada, si els jugadors barcelonins tenen encara entusiasme i acert poden arribar a fer quelcom.

Si no és aixís, és inútil que els partidaris del Club blaugrana s'enfadin i s'esgargamellin. L'*Espanya* quedarà campió de Catalunya i nosaltres sols ho sentirem per una cosa: pel nom. Es espeterrant això de que l'*Espanya* quedi Campió de Catalunya. Perquè no's podrien canviar els bons nois del Club roig el seu nom de batalla tan pretenciosos com poc deportiu?

Oh! i ara que gasten l'idioma català a tot *pasto* en les picarres de l'entrada al camp. Podrien ben bé acabar de catalanitzar-se canviant lo més visible que és el títol.

Amic llegidor espanyista o barcelonista. T'has figurat lo xocant que resultaran les semi finals del Campionat d'Espanya quan l'anunciïn: *Madrid contra Espanya* No't sembla més natural *Barcelona* o *Catalunya* contra *Madrid*? Més natural i més maco.

Perquè al revés de l'any passat (i aquí va una noticia que encara no l'han portat els nostres plumífers cotidians) la primera semi final se jugarà enguany a Madrid i la segona a Barcelona i si hi ha empat com l'altra vegada, la tercera també's jugarà aquí. Ademés la final del Campionat d'Espanya (segurament amb els bascongats) també tindrà lloc a la nostra ciutat.

De manera que'l Club que quedi campió de Catalunya, tindrà moltes aventatges enguany per a quedar Campió d'Espanya.

Animar-se, doncs, senyors futbolistes!

Ah! Ens descuidàvem de dir que diumenge passat hi hagué cursa en costa en els Brucs organitzada pel R. Moto C. D. i que tot anà bé... sigué un èxit i un dinar de sis peles a Montserrat amb el qual s'acabà la gresca.

També al Parc corregeren els *novells*, neófits o lo que vulguin, en això de l'espardenya, i guanyà un tal Massana del Centre A. de D. C. i de l'I., etc.. I al mar, oh! al mar. Corregeren els iats Hispania del Marítim i guanyà el T. T.

Té i tél au.

HIP

Desil·lusió

Varen fer-me cordonista
Del sant Cristo de Llephant.
Guiant l'imatge encongida
Ja'm veia carrers enllà.
Vaig respallar la casaca
I uns pantalons camforats,
Planxarent me una camisa
Amb tant brill com un diamant,
Un coll dur com a muralla
Obra del planxà alemany
Envolta la meva gola
Amb cinta negra adornat.
I tot per què?

Per a que's fumés a plourer
I el senyor bisbe indignat
Sospengués la processó
I ens enviés a passejar
Per els claustres...
No hi ha dret!

Un hom havia comprat
Caramel·los; hi havien dones
Que'ls estaven esperant...
I després, *naranjas!* Vaja!
Jo no me'n sé conformar.
Servidor és molt catòlic
Apostòlic i romà.
Volia ser peregrí
I vostès me'n han privat.
Saben què faré? Renego
De la fè que he anat gastant.
Ara soc republicà!
Menjaré carn els divendres,
Me riuré dels capellans.
Com s'enten no deixar dur-me
El sant Cristo de Llephant!

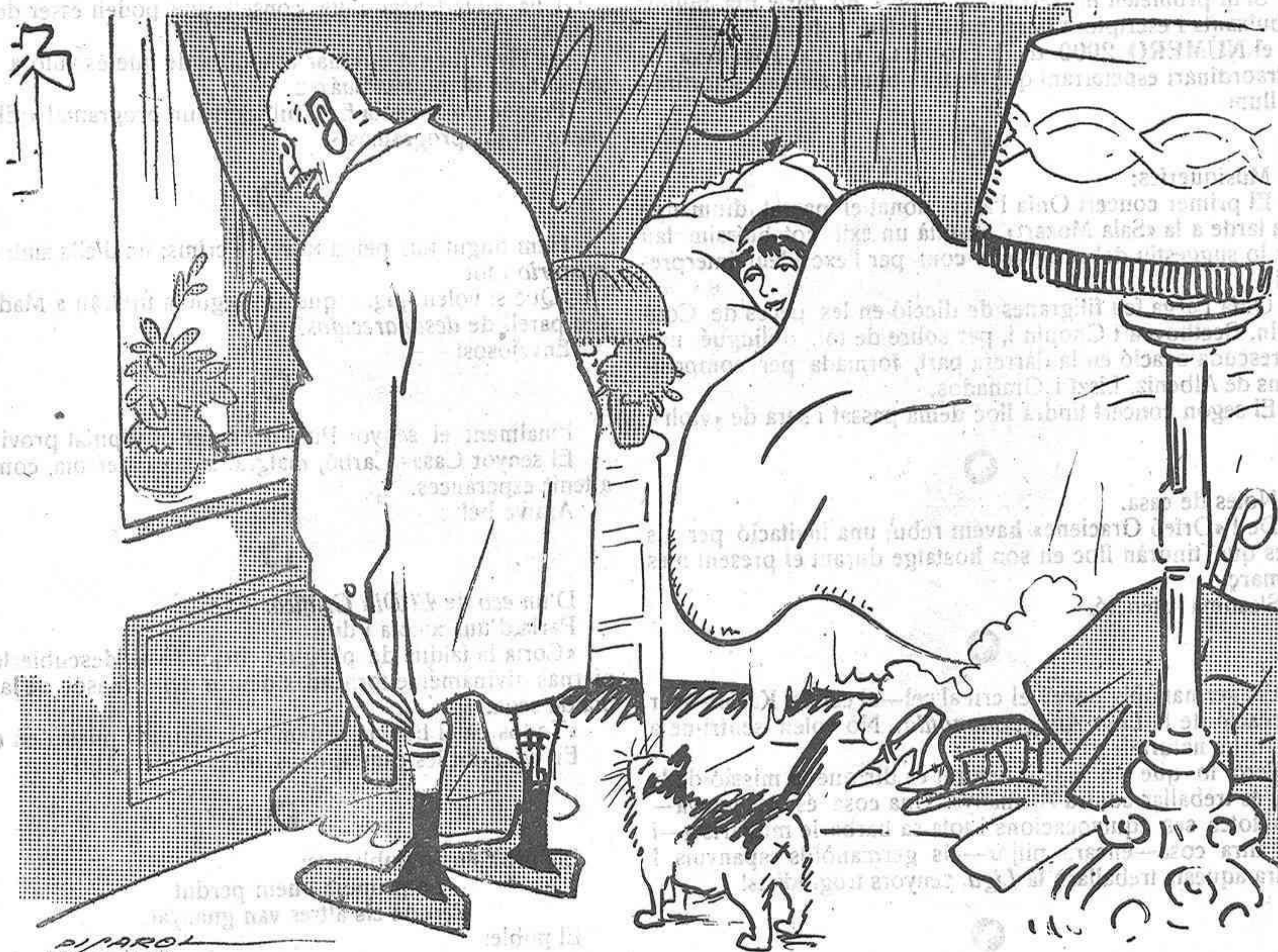

Una noticia que alegrarà, de segur, a tots els bons aimants del Teatre Català.

Contrariament a lo que han vingut suposant les males llengües, de si l'Empresa arrendadora del «Romea», en qual cap hi figura el benemèrit senyor Fàbregas, desistia de contractar a l'Enric Borràs, podem assegurar que aquest eminent actor ha sigut sol·licitat per a la pròxima campanya, i que, si no treballa durant tota la temporada en el vell col·liseu del carrer del Hospital, hi donarà, quan menys, un respectable nombre de representacions.

Sabem més; sabem de bona tinta («Stephen's» o «Pelikan», trïin la que vulguin) que una de les estrenes amb que compta En Borràs per a aqueixa tongada, que augurem des d'ara gloriosa per a la nostra escena, serà el drama d'En Santiago Rusiñol *Els Naufragats*, obra fortíssima, cridada a sensacionar al nostre públic i en la que l'Enric hi té posades les més afalagadores esperances.

I després diguin que no'ls donem notícies fresques; fresques i satisfactòries.

COMEDIES DE L'ADULTERI

-Escolta, i si ara vingués el teu marit?
-Aixè ral, fariem veure que no'ns conelxem.

Diumenge a la tarde la pluja va deslluir per un igual la processó de les Missions i la *corrida* de braus a la Monumenta!

No hi ha res a dir.

Aqueix cop l'espiter celestial, o sia Sant Pere, s'ha manifestat a l'altura de les circumstancies: un director de «riego» absolutament neutral.

La Comissió Municipal de Cultura ha acordat aixecar un bust a l'inolvidable actor Iscle Soler.

El tal bust serà col·locat a la plaça de Sant Agustí, a prop del Teatre Romea.

Per pietat, que esperin posar-li quan en el vell casal torni a haver-hi Teatre Català.

O sinó, pot-ser algún dia veuriem com el bust del venerat comediant plora, d'indignació, a llàgrima viva.

El banquet al autor de *Jesús que torna*, anunciat per al passat dissabte, fou aplaçat indefinidament.

Perquè? No havem pogut esbrinar-ho.

Però... ¿No'ls sembla que un banquet popular en honor d'un poeta com En Guimerà no està bé que's celebri en dia laborable?

Es ganes d'empetitir un acte que per tots conceptes hauria d'ésser grandios.

O ganes de demostrar que a Barcelona hi han molts senyors que tenen poca feina.

Perquè ja estem veient que en aqueix homenatge sols tindran la sort de poderhi assistir els sangoneres de les oficines del Estat, que són precisament els que menos admiració poden sentir per a un poeta de Catalunya.

Resignació cristiana, o qui no s'aconsola és perquè no vol.

Quan el ruixat de diumenge a la tarde hagué fet fracassar la processó de les Missions, desbandant als assistents, que's refugiaren altre cop a la Catedral, el doctor Reig, per a dir alguna cosa, va dir «que donava *gracies a la pluja* perquè, de continuar la processó, pot-ser no hauria pogut resistir tanta emoció de goig».

Es dir, que gracies, eh?

I si hagués fet bon temps, també gracies?

Doncs... no deixa d'ésser gracios!...

¿No s'han fixat, d'uns quants dies ençà, que no's veu vagar a penes, pels nostres carrers, cap artista dibuixant ni cap escriptor humorista?

¿Què s'han fet els nostres escriptors?

¿Què s'han fet els nostres artistes?

Els, tan bohemis, tan ramblejadors, ¿on dintre s'han ficat?

Si'm prometen no xerrar-ho, jo els ho diré: Els millors dibuixants i escriptors barcelonins estan enfeïnats treballant en el NÚMERO 2000 de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, un extraordinari espeterrant que dintre poques setmanes sortirà a la llum.

Musiqueríes:

El primer concert Oní Farga, donat el passat diumenge a la tarda a la «Sala Mozart», resultà un èxit notabilíssim tan per lo suggestiu del programa com per l'excel·lent interpretació.

Oní Farga feu filigranes de dicció en les peces de Couperin, Beethoven i Chopín i, per sobre de tot, obtingué una merescuda ovació en la darrera part, formada per composicions de Albeniz, Liszt i Granados.

El segon concert tindrà lloc demà passat i serà de «violí».

Notes de casa.

De l'«Orfeó Gracienc» havem rebut una invitació per als actes que tindràn lloc en son hostatge durant el present mes de març.

S'estima l'atenció.

Els germanòfils posen el crit al cel—al cel del Kaiser—per la creació de la *Liga Autigermano-fila*. No volen sentri-ne a parlar. Es natural!

Però lo que no és tant natural és dir que la missió de la *Liga* és treballar contra Alemanya. Una cosa és Alemanya—amb totes ses equivocacions i tota sa barbarie militarista—i una altra cosa—encara pitjor—els germanòfils espanyols. I contra aquests treballarà la *Liga*, senyors troglodites!

Ja s'hauràn enterat del batibull d'això del preu de la carn. Es lo que pensen molts: Ja que no la podem haver, al menys sempre és un consol sapiguer que va cara!

Corrent la pólvora.

Els rifenys de la tribu radical agrediren diumenge passat als bloquistes.

En canvi, als jaumins i lligaires els deixaren tranquils.

Els són aixís. ¿Que s'han de engegar 50 o 60 trets de *browning*, que ja són masses trets per a unes eleccions provincials? Doncs engeguem-los contra els enemics.

I qui són els enemics dels radicals d'En Lerroux?

Els amics de la República!...

D'aquesta feta el *Capità Manaya* s'ha guanyat un altre galó: el galó de l'ignominia.

El fill d'En Romanones ha vingut a inscriure's com a abogad del Col·legi de Barcelona.

Diuen que això ho fa per a poder arreglar el plet del Teatre del Tívoli.

No sé, no sé si l'arreglarà o el desarreglarà.

Lo que és si és tan *enredón* com son pare!..

Una advertencia i un consell que poden ésser de certa utilitat.

Al Tívoli han d'estrenar una obra de que és autora la xamosa tiple Blanqueta Suárez.

Perquè no la canta En Chil? Seria un programa! «¡El fenómeno de los programas!»

Fa?

Hem tingut una petita ratxa de crims; un d'ells amb el seu *misterio* i tot.

¿Que si volen jugar que desseguida tindrán a Madrid el seu parell de *desaparecidos*?

Envejosos!

Finalment el senyor Puig d'Asprer és diputat provincial. El senyor Casas Carbó, malgrat la seva derrota, comença a tenir esperances.

Ara va bé!

D'un eco de *El Dia Gráfico*:

Parla d'una xicota i diu:

«Corta la faldita de pliegues, dejando al descubierto las piernas divinamente torneadas dentro del tornasol de la media de seda.»

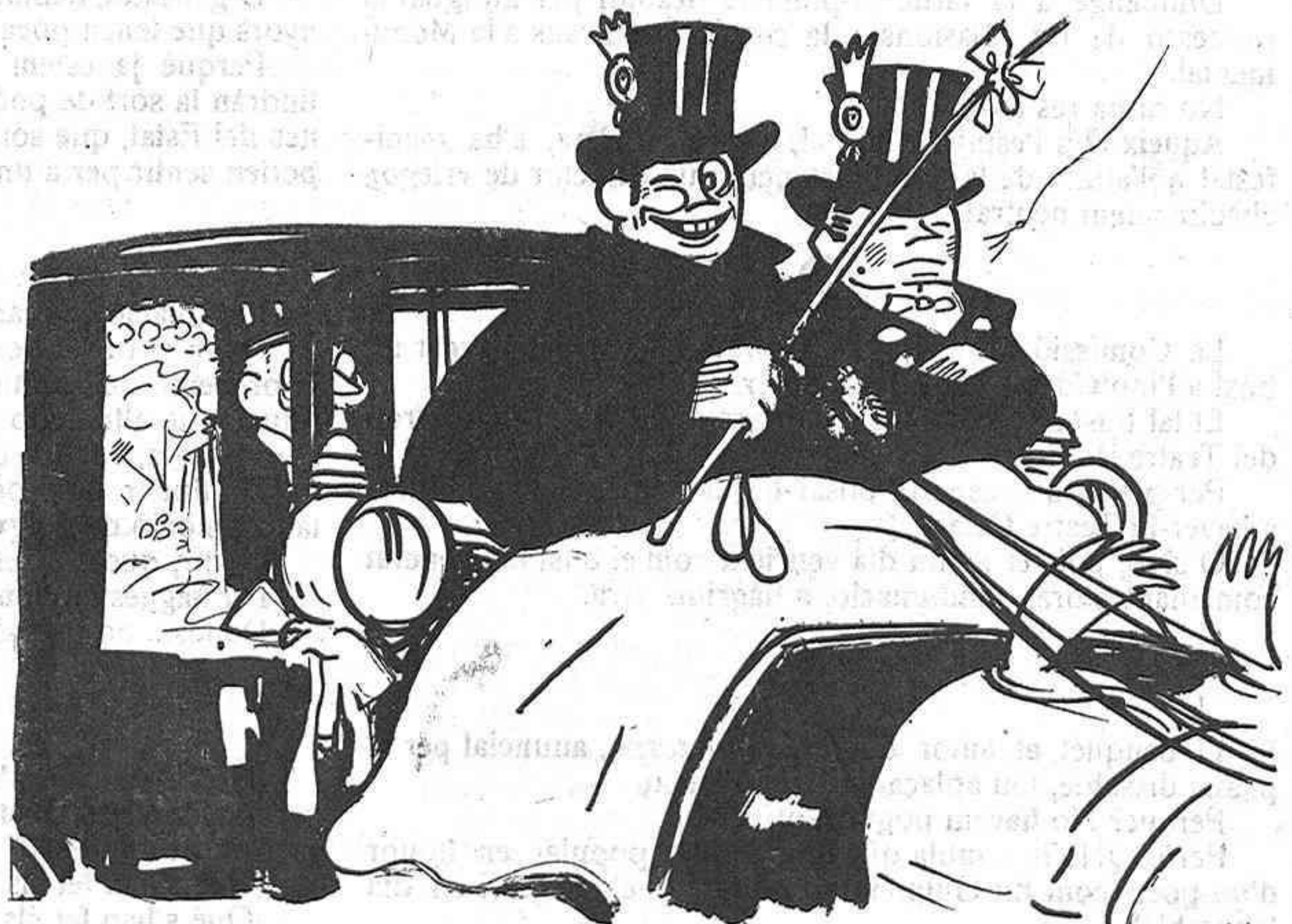
»Todos en el tranvía teníamos la mirada puesta en ella.» En *ella*? En les cames, deus volguer dir! Sàtir!

Els prohoms republicans:

—La primera l'hem perdut
Perquè els altres van guanyar.

El poble:

—Les raons que tu'm sols dar.
Sempre'm deixen convençut.

DIVENDRES DE QUARESMA

El cotxer.—Dia de peix??... No ho és pas per a tothom, dia de peix!...

TORNANT DE LA PROCESSÓ

—El cor m'ho deia que avui hi hauria mullader!..

Els diaris han anat plens de detalls telegràfics referents a les inundacions d'Andalusia.
I per a que's vegi quins punts calcem de cultura els espanyols, heu-vos aquí els títols de dos d'aqueixos telegrames:

«LAS INUNDACIONES - COSECHAS PERDIDAS
PUEBLOS ARRASADOS- MUERTOS Y HERIDOS»

.....
CATÀSTROFE NACIONAL — SEVILLA INUNDADA
LA CASA DE BELMONTE EN PELIGRO
.....

Sense comentaris.

En el Saló de Cent s'hi han celebrat les oposicions per a tretze places de músic de la Banda Municipal.
D'ara endavant sí que serà *històric* el Saló de Cent!
I tretze places?
Mal número; no voldria pas ésser dels favorescuts. Jo d'En Lamote hi hauria fet sonar an En Vila Marieges, per acabar de fer el *computo*.

Amb motiu del nou impost sobre l'alcohol, una de les coses que sofreix notable encariment és la cervesa.

Tan se val, beurem vi.
I sinó, aigua de Dos-rius, què diantrel Ara rai que no hi deu haver tifus; que ja ho va dir el senyor Bisbe, «és temps de salut!»

Diàleg entre jovenetes:
—Escolta, tú ¿quina edat te la teva mamà?
—Noia, no'n puc treure mai l'aigua clara. Cada any que passa diu que'n te un de menys. Si continua aixís, crec que aviat m'hauré convertit en la seva germana gran.

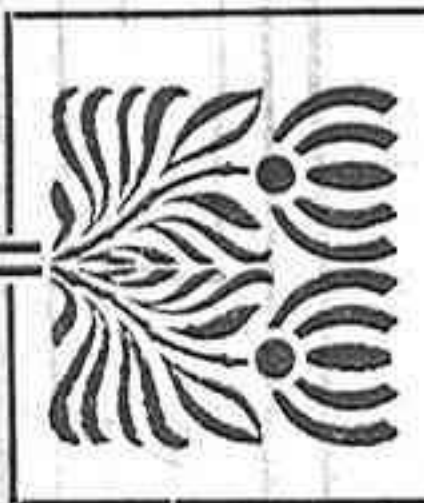
Asseguts en un pedriç del Passeig de Gracia, dialoguen dos vellets:

—Vuitanta cinc anys? I encara camineu tan dret?
—Ja ho veieu; i llegeixo sense ulleres.
—I les dents? Com esteu de dents?
—Ah, les conservo totes!...
—Totes, encara?
—Sí; totes a dins d'una capsà.

Antoni López, editor — Rambla del Mítg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, OIm, 8
BARCELONA

NOVEDADES LITERARIAS

CIRO BAYO

VENUS CATEDRÁTICA

(TRATADO DE GALANTERÍA)

Un tomo en 8.º

Pesetas 3'50

JOSÉ M.ª SALAVERRÍA

ESPÍRITU AMBULANTE

Un tomo en 8.º

Pesetas 3

VON BERNHARDI

NUESTRO PORVENIR

Un tomo en 8.º

Pesetas 3

L'ÉXIT DEL DIA

ÁNGEL GUIMERÁ

JESUS QUE TORNA

Ptes. 2

DRAMA EN TRES ACTES

Ptes. 2

NOTA.- Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademès, un ral per a certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

BAZAR DE LA UNIÓN

Útils per a escriptori : Tintes superiors
Impresions comercials de totes menes
Targetes postals : Llibres ratllats, etc.

Carrer de la Unió, núm. 3 BARCELONA

El millor remei per a curar el
ESTRENYIMENT CRONIC

i evitar les seves fatals conseqüències és el

LAXOL AMARGÓS

Preciós regulador de les funcions gastro-intestinals
Purgant vegetal suau-Laxant perfecte-Douratlu sens rival
27 anys de gran èxit. - Proveu-lo i vos en convencereu
De venda en les principals farmacies

Agua oxigenada neutra "FORET"

ANTISEPSIA, HIGIENE, DESINFECCIÓ :: DENTRIFIC ÚNIC VERITAT

REBUTGEU LES IMITACIONS DE L'AMPOLLA I LES QUE NO TINGUIN EL PRECINTE DE GARANTÍA

ARTRITISMO · REUMA · GOTA PIPERAZINA DR. GRAU

Instituto Electroterapéutico

Ronda Universidad, 20, pral.
(junto a la Plaza de Cataluña)
TELÉFONO 4210

DIRECTOR: DR. J. MESTRE SANCHO

Las diferentes instalaciones con que cuenta este Instituto, contienen todos cuantos aparatos existen en los grandes sanatorios europeos, más algunos otros que única y exclusivamente posee este Instituto, por haber sido inventados y patentados por su Director. Gracias a ellos y a la técnica especial que empleamos para su aplicación, cada día es mayor el éxito obtenido en la curación de los diferentes estados patológicos, por crónicos y rebeldes que ellos sean

APLICACIÓN DE CORRIENTES

para el tratamiento de: BRONQUITIS aguda y crónica, ASMA, TUBERCULOSIS, PARÁLISIS, APOPLEGÍA, CIÁTICA, NEURALGIAS, JAQUECA, HISTERISMO, EPILEPSIA, NEURASTENIA, ARTERIO-CLOROSIS, HIPERTENSIÓN, ULCERAS, VARIOSAS, DISPEPSIA, DILATACIÓN de ESTÓMAGO, ESTREÑIMIENTO, HEMORROIDES, REUMATISMO, agudo y crónico, GOTA, DIABETES, ESCROFULISMO, ANEMIA, ENFERMEDADES de la PIEL y GÉNITO URINARIAS, etc., etc.

NUEVO TRATAMIENTO PREVENTIVO Y CURATIVO DE LA TUBERCULOSIS

APARATO PARA LA RADIOGRAFÍA INSTANTÁNEA

TRATAMIENTO de la OBESIDAD, especial de este Instituto, ÚNICO DE RESULTADOS POSITIVOS

HORAS DE CONSULTA: DE 3 A 8 TARDE • DÍAS FESTIVOS: DE 11 A 1

PIDASE EN TODAS PARTES

LICOR BREA MÚNERA

CONTRA

- CATARROS
- TOSES-BRONQUITIS
- EXPECTORACIONES
- ASMA Y DEMÁS AFECIONES DEL
- APARATO RESPIRATORIO

LABORATORIO MÚNERA
CASA FUNDADA EN 1875
BARCELONA

Droguería Sant Jordi

PERFUMERÍA II COMESTIBLES
- - - PRODUCTOS QUÍMICOS - - -

Carrer del Call, 7 :: Teléf. 3907
BARCELONA

BLOKS NOTES

a DEU cèntims

BAZAR UNIÓN :: Unió, 3
BARCELONA

GUILLERMO PATTBERG

Importador de Maquinaria de toda
clase, Hierro, etc. :: Fabricante
de Quarniolones para Oardas

Teléfono 694 - Direc. tel.: Pattberg
Cortes, 649, ent.º BARCELONA

CAÇADORS!

Les millors espadenyes més ben construïdes; sòlides i còmodes, per a caça, camp i tennis, són les que fabrica la casa

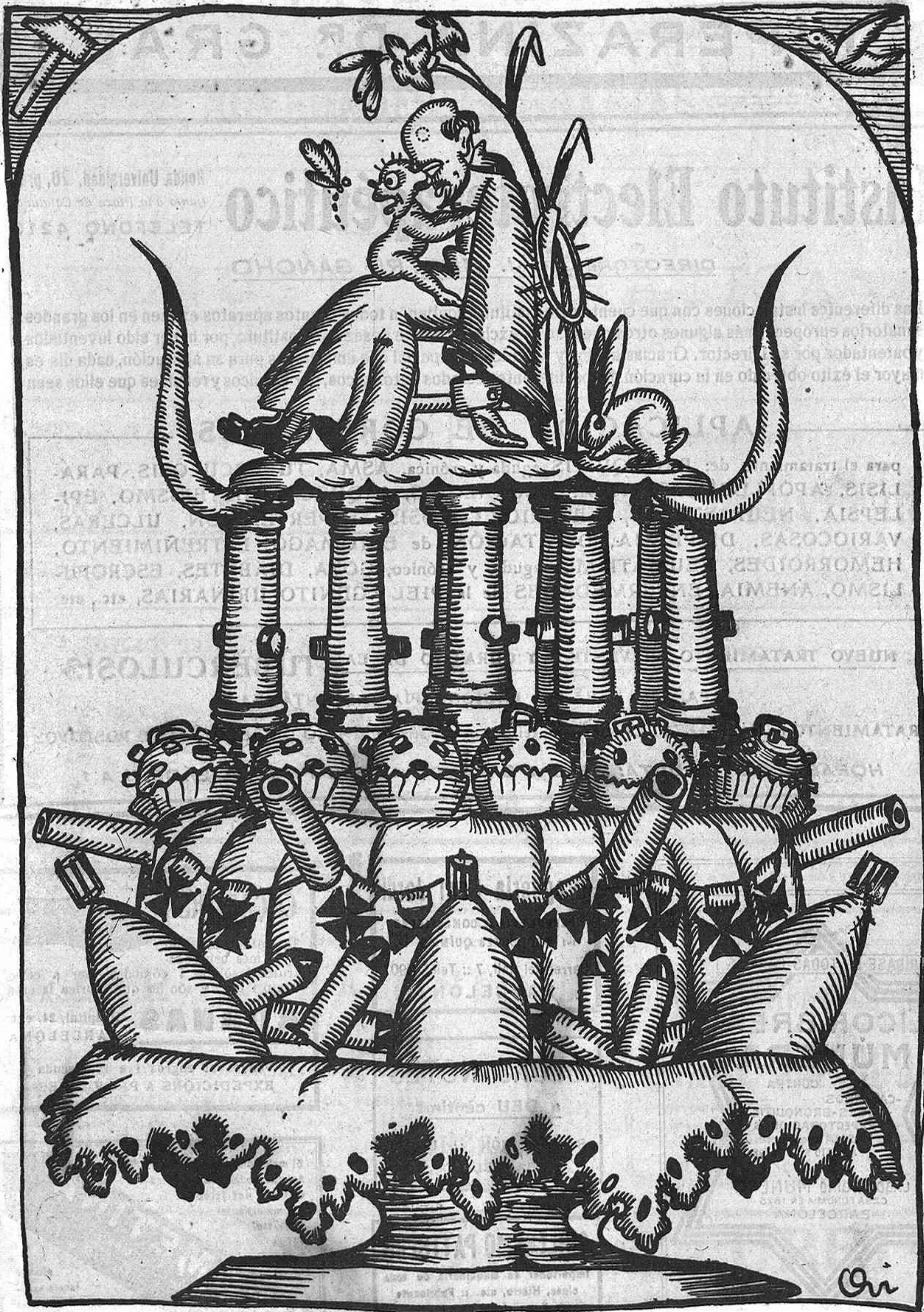
BORNAS Hospital, 24, ent.
BARCELONA

Vendes al engrós i a la menuda
EXPEDICIONS A PROVINCIAS

El mejor disolvente de los uratos
Asepsia de las vias urinarias
Oálitos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA
LAMBLOTTE HERMANOS
Sinónimos: Urotropina - Hexametileno tetramina - Formina

PÍDASE
folleto explicativo - Muestras
a los señores médicos
Agte. gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

PRESENTS DE SANT JOSEP

El ramillet d'enguany.